

KIRJALLINEN KYSYMYS 496/2011 vp

Euroopan neuvoston ministerikomitean vähemmistöjen asemaa koskevat suositukset

Eduskunnan puhemiehelle

Euroopan neuvoston ministerikomitea antoi 19 päivänä tammikuuta 2012 Suomelle suosituksensa kansallisten vähemmistöjen asemasta Suomessa. Suomelle annettiin kolme välittömiä toimenpiteitä edellyttävää suositusta ja kahdeksan muuta suositusta.

Ministerikomitea viittaa hallituksen tavoitteeseen ratifioida ILO:n alkuperäiskansoja koskeva yleissopimus nro 169 ja kehottaa välittömästi ryhtymään rakentavaan vuoropuheluun Saamelaiskäräjien kanssa ratkaisun löytämiseksi saamelaiden kotiseutualueen maa- ja metsätalouden kehittämiseksi. Suomessa puhutun saamen kielen katoaminen tulee estää meneillään olevan saamen kielen elvyttämisohjelman riittävän rahoituksen ja tehokkaan täytäntöönpanon avulla sekä sijoittamalla saamen kielten opetukseen, jotta saamenkielisten julkisten palvelujen saatavuus paranisi.

Suomea kehoitetaan välittömästi myös kehittämään vähemmistöille tarkoitettuja neuvottelurakenteita ja -järjestelmiä, jotta myös pienempien vähemmistöryhmien edustajilla olisi selkeä viestintäkanava ja todellinen vaikuttamismahdollisuus päätöksentekoon.

Muissa suosituksissa muun muassa kehoitetaan, että Suomi konsultoi aktiivisesti vähemmistöjen edustajia meneillään olevissa syrjimättömyyteen liittyvissä hankkeissa ja ottaisi heidän näkemyksensä huomioon.

Kansallisen romanipoliittisen ohjelman täytäntöönpanoon tulee varata riittävä rahoitus ja

varmistaa, että romanit osallistuvat ohjelman täytäntöönpanoon ja seurantaan. Kansallisten vähemmistöjen mahdollisuuksia osallistua kulttuurihankkeille ja -suunnitelmille annettavan tuen kohdentamiseen tulee kehittää.

Suosituksissa kehoitetaan edelleen vahvistamaan, erityisesti internetissä, rasismia ja muukalaisvihaa vastaisia toimia. Vähemmistömedialle, erityisesti venäjänkielisille ja saamenkielisille tiedotusvälineille, tulee antaa lisää tukea.

Ministerikomitea antoi myös suosituksen Suomen toisen kansalliskielen osalta kehottamalla varmistamaan ruotsinkielisille omakielisten julkisten palvelujen saatavuus lainsäädännön mukaisesti. Hallinnon uudistamisen kaikissa vaiheissa tulee kiinnittää huomiota kielellisiin oikouksiin ja varmistaa, että suomalainen koulutusjärjestelmä tarjoaa riittävästi mahdollisuuksia ruotsin kielen opiskeluun, jotta ruotsin kielen taitoisten virkamiesten lukumäärä kasvaisi.

Ministerikomitea suosittaa myös uuden erityisen yhteistyörakenteen kehittämistä valtionhallinnon ja Saamelaiskäräjien välille.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin hallitus on aikoinut ryhtyä toteuttaakseen Euroopan neuvoston ministerikomitean vähemmistöjen asemaa koskevia suosituksia?

KK 496/2011 vp — Anne-Mari Virolainen /kok

Helsingissä 31 päivänä tammikuuta 2012

Anne-Mari Virolainen /kok

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimitanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Anne-Mari Virolaisen /kok näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 496/2011 vp:

Mihin toimenpiteisiin hallitus on aikoinut ryhtyä toteuttaakseen Euroopan neuvoston ministerikomitean vähemmistöjen asemaa koskevia suosituksia?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Euroopan neuvoston ministerikomitean 19 päivänä tammikuuta 2012 hyväksymä päätöslauselma (CM/ResCMN(2012)3) käsittelee kansallisten vähemmistöjen suojelua koskevan puiteyleissopimuksen (SopS 2/1998) täytäntöönpanoa Suomessa. Vuonna 1995 tehty puiteyleissopimus tuli sekä kansainvälisesti että Suomen osalta voimaan vuonna 1998.

Puiteyleissopimuksen täytäntöönpanon valvonta kuuluu Euroopan neuvoston ministerikomitealle, jota tässä tehtävässä avustaa neuvonantava komitea. Sopimusvaltiot raportoivat sille viiden vuoden välein puiteyleissopimuksen määräysten toteuttamisesta. Nyt Suomelle annetut ministerikomitean suositukset liittyvät puiteyleissopimuksen täytäntöönpanon valvonnan kolmanteen kierrokseen.

Suomelle annettiin kolme välittömiä toimenpiteitä edellyttävää suositusta ja kahdeksan muuta suositusta. Ne jaetaan toimenpiteitä varten asian kannalta keskeisille viranomaisille ja tiedoksi neuvottelukunnille ja kansalaisjärjestöille. Euroopan neuvostolle raportoidaan suositusten täytäntöönpanosta Suomen neljännessä määräämiskaisraportissa vuonna 2014.

Tarkoituksena on, että kansallisen perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelman hyväksymisen myötä asetettaisiin valtioneuvoston perus- ja ihmisoikeusyhteyshenkilöiden verkosto, joka osaltaan seuraisi myös näiden suositusten täytäntöönpanoa.

Välittömiä toimenpiteitä vaativien suositusten osalta pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelman mukaisesti tavoitteena on ratifioida tällä hallituskaudella Kansainvälisen työjärjestön ILO:n yleissopimus nro 169 itsenäisten maiden alkuperäis- ja heimokansoista (1989). Yleissopimuksen ratifiointiedellytysten selvittäminen on parhaillaan vireillä.

Tarkoituksena on kehittää saamelaisten oikeuksia alkuperäiskansana erityisesti selkeyttämällä lainsäädäntöä saamelaisten oikeudesta osallistua saamelaisten kotiseutualueella olevien maa- ja vesialueiden käyttöä koskevaan päätöksentekoon. Tässä yhteydessä neuvotellaan saamelaiskäräjien kanssa saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 9 §:n edellyttämällä tavalla.

Viimeistelyvaiheessa olevan saamen kielen elvyttämisohjelman puitteissa on tavoitteena luoda pysyvä toimintamalli kaikkien kolmen Suomessa puhutun saamen kielen elvyttämiseksi ja säilyttämiseksi. Ohjelman toteutumista seurataan indikaattorien avulla. Ohjelmaa laadittaessa on arvioitu myös saamen kielen elvyttämistoimenpiteiden kustannusvaikutuksia.

Vähemmistöille tarkoitettuja neuvottelurakenteita koskevan suosituksen täytäntöönpanoa toteutetaan muun muassa valtioneuvoston syyskuussa 2011 asettaman uuden etnisten suhteiden neuvottelukunnan (ETNO) kautta. Neuvottelukunnan tehtävänä on edistää hyviä etnisiä suhteita ja eri väestöryhmien keskinäistä vuorovaikutusta ja toimia asiantuntijaelimenä maahanmuut-

topolitiikan ja lainsäädännön kehittämisessä. Neuvottelukunnassa on edustettuna 10 maahanmuuttajia, etnisiä ja uskonnollisia vähemmistöjä sekä monikulttuurisuutta edustavaa järjestöä samoin kuin kaksi asiantuntijajäsentä, jotka edustavat Suomen Islam-seurakuntaa (tataariyhteisö) ja Helsingin juutalaista seurakuntaa.

Lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten hallinnoimina toimii nyt seitsemän alueellista etnisten suhteiden neuvottelukuntaa, joissa on edustettuna kymmeniä maahanmuuttajia ja monikulttuurisuustoimijoita edustavia alueellisia tai paikallisia järjestöjä. Kullakin alueellisella neuvottelukunnalla on nyt edustus valtakunnallisessa neuvottelukunnassa.

Ministerikomitean hyväksymiin muihin suosituksiin kuuluu mm. vähemmistöryhmien näkemysten ottaminen huomioon syrjimättömyyteen liittyvissä hankkeissa. Tämä toteutuu sisäasiainministeriön koordinoimassa kansallisen syrjinnän vastaisessa ohjelmassa. Tämän "Yhdenvertaisuus etusijalle (YES)" -ohjelman kumppaneina ovat mm. romaniasiain neuvottelukunta, etnisten suhteiden neuvottelukunta ja Suomen Islam-seurakunta sekä saamelaiskäräjät.

Syrjinnän seurantajärjestelmän keskeinen rakenne on syrjinnän seurantaryhmä, jossa ovat edustettuina etnisiä ja muita vähemmistöjä, saamelaisia ja eri ikäryhmiä edustavat tahot sekä muun muassa ministeriöiden ja muiden viranomaisten, työelämän osapuolten ja tutkimuslaitosten edustajat. Seurantajärjestelmän kautta hankitaan ja julkaistaan ajankohtaista syrjinnän seurantatietoa, tehdään vuosittain kohdennettu selvitys syrjinnän esiintymisestä ja laajempi syrjintäraportti kerran hallituskaudessa.

Yhdenvertaisuuslain mukaan viranomaisille annettavissa yleisissä suosituksissa yhdenvertaisuussuunnitelman sisällöiksi painotetaan yhteistyötä eri vähemmistöjä ja ikäryhmiä edustavien tahojen kanssa suunnitelman laatimisessa, toimeenpanossa, toimeenpanon seurannassa ja tulosten arvioinnissa.

Yhdenvertaisuuslainsäädännön kokonaisuudistukseen liittyen työ- ja elinkeinoministeriössä on vireillä työelämän yhdenvertaisuus- ja syrjintälainsäädäntöä koskeva hanke. Hanketta valmis-

televassa työryhmässä ovat edustettuina työmarkkinajärjestöjen lisäksi Ihmisoikeusliitto ja Vammaisfoorumi, joiden kautta välittyy tietoa myös vähemmistöjen asemasta.

Romanipoliittisen ohjelman täytäntöönpanon osalta valtioneuvoston periaatepäätöksessä romanipoliittikan linjauksista (2010:16) todetaan, että ministeriöt toteuttavat hallinnonaloillaan romanipoliittisessa ohjelmassa vastuulleen määritellyjä toimenpiteitä romanien osallisuuden ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi käytettävissä olevien määrärahojen rajoissa. Tämä tapahtuu siten, että ohjelman toimenpiteet lisätään ministeriöiden omiin toimintasuunnitelmiin kehysten puitteissa.

Periaatepäätöksellä valtioneuvosto päätti käynnistää kuusi uutta poikkihallinnollista toimenpidettä, jotka koskevat romaniväestön osallisuuden ja yhteistyörakenteiden vahvistamista paikallistasolla, romanikielen elvyttämistä, romanilasten ja -nuorten osallistumis- ja harrastusmahdollisuuksien edistämistä, romaniväestön asumistilanteen selvittämistä, kansainvälisen romanipoliittikan vaikuttamisstrategian laatimista ja romanipoliittisen ohjelman toimeenpanon ja seurannan käynnistämistä.

Romanipoliittisen ohjelman ohjaus- ja seurantaryhmän työn on tarkoitus käynnistyä maaliskuussa 2012. Ryhmän jäsenistä puolet edustaa romanijärjestöjä, paikallisia romanityöryhmiä, alueellisia romaniasioiden neuvottelukuntia ja valtakunnallista romaniasian neuvottelukuntaa.

Valtioneuvosto hyväksyi helmikuussa 2012 sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen kehittämisohjelman vuosille 2012—2015. Ohjelmassa otetaan huomioon romanien ja muiden kieli- sekä kulttuurivähemmistöjen erityistarpeet osallisuuden, hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä sekä palvelujen kehittämisessä. Kuntien kehittämistoimintaan suunnataan valtionavustuksia Kaste-ohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi.

Romaniväestöä kuuluu ns. rakenteellisen työttömien ryhmään. Työ- ja elinkeinoministeriö on vahvistanut vuonna 2011 rakenteellisen työttömyyden alentamislinjaukset, joissa hyvin keskeisenä ovat toimet ammatillisen työvoimakoulutuksen lisäämiseksi ko. kohderyhmän asiakkail-

le. Romanipoliittisessa ohjelmassa on yhtenä linjauksena aikuisromaniväestön ammatilliseen koulutukseen osallistumisen tehostaminen.

Maaliskuussa 2012 valmistuu romaniväestön asumista koskeva selvitys, jossa kartoitetaan romanien asumiseen liittyviä ongelmia ja niiden ratkaisuja yhdenvertaisuuden näkökulmasta, myös romaniyhteisön sisällä. Selvityksessä esille tulevia hyviä käytäntöjä pilotoidaan ja niiden kehittämistä jatketaan Yhdenvertaisuus EtuSijalle (YES) -hankkeessa.

Joulukuussa 2011 hyväksytyssä valtioneuvoston lapsi-nuorisopolitiikan kehittämisohjelmassa vuosille 2012—2015 kiinnitetään huomioita erityisesti lasten ja nuorten osallisuuteen, yhdenvertaisuuteen ja arjen hallintaan. Kieli- ja kulttuurivähemmistöihin kuuluvien lasten ja nuorten erityistarpeet otetaan huomioon tässäkin ohjelmassa. Maaliskuussa 2012 julkaistaan opetushallituksen tekemä romanioppilaiden perusopetuksen tilannekatsaus 2010—2011.

Viimeisteltävänä olevaan kansalliseen perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelmaan vuosille 2012—2013 tullaan myös sisällyttämään romaneja koskevia hankkeita, kuten romanikielen ja romanien kielellisten oikeuksien toteutumisen selvittämiseen tähtäävän selvityksen laatiminen.

Ministerikomitea suosittaa kehittämään vähemmistöjen mahdollisuuksista osallistua kulttuurihankkeille ja -suunnitelmille annettavan tuen kohdentamiseen. Saamenkielisen kulttuurin osalta saamelaiskäräjät tekee avustuspäätökset. Opetus- ja kulttuuriministeriö tukee vähemmistökulttuuria edustavien ryhmien kulttuurihankkeita ja toimintaa sekä osana taiteen ja kulttuurin yleisiä tukimuotoja että erillismäärärahoihin. Ministeriön myöntämien taiteen ja kulttuurin avustusten valmistelu on viranomais toimintaa. Päätösten puolueettomuuden varmistamiseksi asianosaiset eivät voi osallistua niiden valmistamiseen.

Suosituksissa kehoitetaan edelleen vahvistamaan, erityisesti internetissä, rasismien ja muukalaisvihan vastaisia toimia. Euroopan neuvoston tietoverkkorikollisuutta koskevan yleissopimuksen (SopS 60/2007) lisäpöytäkirja, joka koskee tietojärjestelmien välityksellä tehtyjen luonteeltaan rasististen ja muukalaisviihamielisten tekojen kriminalisointia, tuli voimaan 1.9.2011 (SopS 84/2011). Kesäkuun 2011 alussa tuli voimaan rikoslain muutos (511/2011), jolla entistä selkeämmin haluttiin varmistaa mahdollisuudet puuttua rasistiseen ja muunlaiseen vihapuheeseen, sekä muihin rasistisiin rikoksiin. Verkkovalvonnan kehittämiseen on poliisissa panostettu, esimerkiksi lisäämällä resursseja valvontaan ja lisäämällä yhteistyötä eri verkkopalveluiden tuottajien kanssa.

Vähemmistömedian tukemiseen liittyen vuodesta 2011 lehdistötukea on voinut hakea saamenkielisen aineiston julkaisemiseen suomen- tai ruotsinkielisten sanomalehtien yhteydessä esimerkiksi verkkojulkaisussa tai lehden liitteessä. Venäjänkieliselle painetulle medialle opetus- ja kulttuuriministeriöstä myönnettyt valtionavustukset ovat kasvaneet viimeisen kymmenen vuoden aikana tasaisesti.

Ruotsin kieltä koskevaan suositukseen vastaa osaltaan hallituksen ohjelmaan sitoutuva kansalliskielistrategian valmistelu pääministeri Kataisen johdolla. Opetus- ja kulttuuriministeriön asettama ruotsin kielen opetuksen kehittämisryhmän arvioi ruotsin kielen opetuksen laajuutta ja opetusjärjestelyitä eri koulutusasteilla perustuslain ja kielilain määrittelemien ruotsinkielisten kielellisten oikeuksien toteutumisen näkökulmasta. Oikeusministeriö valmistelee valtioneuvoston kertomusta kielilainsäädännön soveltamisesta viranomaisissa, joka on tarkoitus antaa vuonna 2013.

Helsingissä 20 päivänä helmikuuta 2012

Ulkoasiainministeri Erkki Tuomioja

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 496/2011 rd undertecknat av riksdagsledamot Anne-Mari Virolainen /saml:

Vilka åtgärder har regeringen tänkt vidta för att genomföra Europarådets ministerkommittés rekommendationer om nationella minoriteters ställning?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Europarådets ministerkommitté antog den 19 januari 2012 en resolution (CM/ResCMN(2012)3) om genomförande av ramkonventionen om skydd av nationella minoriteter (FördrS 2/1998) i Finland. Ramkonventionen från 1995 trädde i kraft 1998 både internationellt och i Finland.

Europarådets ministerkommitté har som uppgift att övervaka genomförandet av ramkonventionen med bistånd av en rådgivande kommitté. De avtalslutande staterna rapporterar till kommittén om genomförandet av konventionsbestämmelserna med fem års mellanrum. De rekommendationer som ministerkommittén nu gett Finland har samband med den tredje övervakningsomgången av genomförandet.

Finland tilldelades tre rekommendationer som omgäende kräver åtgärder och åtta andra rekommendationer. De remitteras till behöriga myndigheter för åtgärder och till delegationer och frivilligorganisationer för kännedom. Genomförandet av rekommendationerna kommer att avrapporteras till Europarådet 2014 i Finlands fjärde periodiska rapport.

När ett nationellt handlingsprogram för grundläggande och mänskliga rättigheter antas ska statsrådet enligt planerna upprätta ett nätverk av

kontaktpersoner för grundläggande och mänskliga rättigheter som i sin tur följer upp genomförandet av rekommendationerna.

Enligt programmet för statsminister Jyrki Katainens regering är målet för rekommendationer som omgäende kräver åtgärder att kunna ratificera Internationella arbetsorganisationen ILO:s konvention nr 169 om ursprungsfolk och stamfolk i självständiga stater (1989) under innevarande regeringsperiod. Förutsättningarna för en ratificering är under utredning.

Tanken är att förbättra samernas rättigheter som ursprungsfolk framför allt genom klarare lagstiftning om samers rätt att delta i beslutsfattande om användningen av mark- och vattenområden i samernas hembygdsområden. Förhandlingar ska föras med sametinget på det sätt som 9 § i lagen om sametinget (974/1995) kräver.

Sista handen läggs vid ett program för återupplivning av samiska språket. Det ska utgöra en handlingsmodell för att återuppliva och bevara samtliga tre samiska språk som talas i Finland. Programmet kommer att följas upp med hjälp av indikatorer. Också kostnadseffekterna av att återuppliva samiska språket har vägts in i programmet.

Rekommendationen om förhandlingsstrukturer avsedda för minoriteter genomförs bland annat genom den nya delegation för etniska relationer (ETNO) som statsrådet tillsatte i september 2011. Delegationen ska främja goda etniska relationer och ömsesidiga kontakter mellan olika befolkningsgrupper och tjäna som sakkunnigorgan vid utveckling av migrationspolitiken och lagstiftningen. I delegationen medverkar 10 organisationer för invandrare, etniska och religiösa minoriteter och mångkulturalitet, liksom också två sakkunnigmedlemmar som företräder Finlands

Islamförsamling (tatargemenskapen) och Helsingfors judiska församling.

Vidare finns det sju regionala delegationer för etniska relationer inom närings-, trafik- och miljöcentralerna, där tiotals regionala eller lokala organisationer för invandrare och multikulturella aktörer är representerade. Varje regional delegation är nu representerad i den riksomfattande delegationen.

Ministerkommittén rekommenderar också att hänsyn ska tas till minoritetsgruppers synpunkter i icke-diskrimineringsprojekt. Det sker i programmet mot nationell diskriminering som samordnas av inrikesministeriet. Partner i detta program, "YES- likabehandling först och främst" är bl.a. delegationen för romska ärenden, delegationen för etniska relationer och Finlands Islamförsamling samt samedelegationen.

Kärnan i systemet för diskrimineringsuppföljning är uppföljningsgruppen för diskriminering, där etniska och andra minoriteter, samer och olika åldersgrupper är representerade, liksom också ministerier och andra myndigheter, arbetsmarknadens parter och forskningsinstitut. Genom uppföljningssystemet inhämtar och publicerar man aktuell uppföljande information om diskriminering, gör en riktad årlig utredning om förekomsten av diskriminering och en mer omfattande diskrimineringsrapport en gång per regeringsperiod.

De allmänna rekommendationerna till myndigheter om innehållet i likabehandlingsplaner enligt likabehandlingslagen betonar vikten av att samarbeta med representanterna för olika minoriteter och åldersgrupper om att göra upp, verkställa, följa upp och utvärdera resultaten av planen.

I anknytning till en totalreform av likabehandlingslagen har arbets- och näringsministeriet ett projekt för lagstiftning om likabehandling och diskriminering i arbetslivet. I den beredande arbetsgruppen sitter utöver arbetsmarknadsorganisationerna Förbundet för mänskliga rättigheter och Handikappforum, som också förmedlar information om minoriteters villkor.

I statsrådets principbeslut om programmet för romsk politik konstateras det om de rompolitiska

riktlinjerna (2010:16) att ministerierna inom sina respektive ansvarsområden svarar för sådana åtgärder som anförtrotts dem i programmet för romsk politik för att främja romers inkludering och likabehandling inom ramen för de till buds stående anslagen. Det sker genom att åtgärderna i programmet inkorporeras i ministeriernas egna verksamhetsplaner inom den statsfinansiella ramen.

Genom principbeslutet beslutade statsrådet om sex nya tväradministrativa insatser för att stärka romers inkludering och samsamarbetsstrukturer på lokal nivå, återuppliva det romska språket, främja rombarns och romungdomars möjligheter till deltagande och hobbyverksamhet, utreda rombefolkningens bostadssituation, upprätta en strategi för internationell rompolitik och genomföra och följa upp programmet för romsk politik.

Meningen är att styr- och uppföljningsgruppen för programmet för romsk politik ska inleda sitt arbete i mars 2012. Hälften av medlemmarna representerar romorganisationer, lokala romarbetsgrupper, regionala romdelegationer och den riksomfattande romdelegationen.

Statsrådet antog i februari 2012 ett nationellt utvecklingsprogram för social- och hälsovården för 2012—2015. Programmet tar hänsyn till romers och andra språkliga och kulturella minoriteters särbehov och arbetar för att främja inkludering, välbefinnande och hälsa och för bättre tjänster. För utvecklingsarbetet i kommunerna avsätts statsunderstöd för att målen i programmet Kaste ska nås.

Det finns romer i den grupp som lider av så kallad strukturell arbetslöshet. Arbets- och näringsministeriet fastställde 2011 en rad riktlinjer för att minska den strukturella arbetslösheten, där insatser för att öka den yrkesinriktade arbetskraftsutbildningen för denna grupp intar en central plats. En av strategierna i programmet för romsk politik är att höja vuxna romers deltagande i yrkesutbildning.

I mars 2012 färdigställs en undersökning om rombefolkningens boendeförhållanden. Den kartlägger problem med romers boende och hur de kan lösas i ett likabehandlingsperspektiv, också inom romgemenskapen. Goda förfaranden

som eventuellt kommer fram i undersökningen ska förvandlas till pilotprojekt och vidareutvecklas i projektet YES - likabehandling först och främst.

I statsrådets barn- och ungdomspolitiska program för 2012—2015 som antogs i december 2011 fäster man särskilt avseende vid barns och ungas inkludering, likabehandling och vardagskontroll. Särbehoven bland barn och unga som hör till språkliga och kulturella minoriteter beaktas också i det programmet. I mars 2012 publiceras utbildningsstyrelsens statusrapport 2010—2011 om den grundläggande utbildningen för romska elever.

Det nationella handlingsprogrammet för grundläggande och mänskliga rättigheter 2012—2013 som kommer att färdigställas inom kort omfattar också projekt för romer, som en utredning om det romska språket och romernas språkliga rättigheter.

Ministerkommittén rekommenderar att man utvecklar minoritetens möjligheter att vara med och bestämma hur bidrag till kulturella projekt och planer ska riktas. Sametinget fattar bidragsbesluten för den samiska kulturen. Undervisnings- och kulturministeriet stöder kulturella projekt och kulturell verksamhet för grupper som företräder minoritetskulturer, både genom allmänna bidrag till konst och kultur och genom särskilda anslag. För att säkerställa att besluten är opartiska får parterna inte vara med och bereda dem.

Rekommendationerna uppmanar vidare att stärka insatserna mot rasism och främlingsfientlighet, inte minst på nätet. Tilläggsprotokollet till

Europarådets konvention om IT-relaterad brottslighet (FördrS 60/2007) om kriminalisering av gärningar av rasistisk och främlingsfientlig natur begångna med hjälp av datasystem (FördrS 84/2011) trädde i kraft den 1 september 2011. I början av juni 2011 trädde en ändring i strafflagen (511/2011) i kraft som ännu tydligare säkrar möjligheterna att ta tag i rasistiskt och annat hattal och andra rasistiska brott. Polisen har satsat på bättre nätövervakning, till exempel har mer resurser avsatts för övervakning och samarbete med nätproducenter.

I anknytning till stödet för minoritetsmedier har man sedan 2011 kunnat ansöka om presstödet för utgivning av samiskt material i finsk- eller svenskspråkiga tidningar, till exempel i deras nätupplagor eller bilagor. Undervisnings- och kulturministeriets statsunderstöd till tryckta ryska medier har ökat i stadig takt under de senaste tio åren.

Under statsminister Katainens ledning bereds med utgångspunkt i regeringens program en nationalspråksstrategi som beaktar rekommendationen om svenska språket. Undervisnings- och kulturministeriet har tillsatt en grupp för att utveckla undervisningen i svenska; den ska bedöma omfattningen av svenskundervisningen och hur undervisningen är ordnad på olika utbildningsstadier med hänsyn till grundlagens och språklagens krav på de svenskspråkigas språkliga rättigheter. Justitieministeriet bereder en regeringsberättelse om tillämpningen av språklagstiftningen vid myndigheter. Den ska lämnas 2013.

Helsingfors den 20 februari 2012

Utrikesminister Erkki Tuomioja